

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Předběžná opatření v trestním řízení

Je to již šest let, co nabyla účinnosti první část zákona č. [45/2013](#) Sb., o obětech trestných činů. Uvedený zákon mimo jiné zavedl nový, v trestním řádu dosud neznámý, institut tzv. předběžných opatření. Účelem zavedení předběžných opatření měla být - dle důvodové zprávy - zejména lepší ochrana poškozeného, osob mu blízkých, zabránění obviněnému v páchání trestné činnosti a zajištění účinného provedení trestního řízení. Právní úpravu pak najdeme v zákoně č. [141/1961](#) Sb., trestní řád, a to konkrétně v § 88b až § 88o.

Předběžná opatření lze uložit výlučně obviněnému, a to již od zahájení trestního stíhání. Předběžné opatření pak trvá, dokud to vyžaduje jeho účel, nejdéle však do právní moci rozsudku nebo jiného rozhodnutí, jímž řízení končí.

Obviněnému lze předběžné opatření uložit jen, jestliže

- zjištěné skutečnosti nasvědčují tomu, že skutek, pro který bylo zahájeno trestní stíhání, byl spáchán, má všechny znaky trestného činu a že jej spáchal obviněný; a zároveň
- z jednání obviněného nebo z jiných skutečností vyplývá důvodná obava, že obviněný bude opakovat trestnou činnost, pro kterou je stíhán, anebo dokoná trestný čin, o který se pokusil nebo který připravoval nebo kterým hrozil; tedy jsou-li u obviněného dány vazební důvody dle § 67 písm. c) trestního řádu a
- uložení předběžného opatření vyžaduje potřeba ochrany zájmů poškozeného, který je fyzickou osobou, osob jemu blízkých nebo to vyžaduje ochrana zájmů společnosti, a to za předpokladu, že s ohledem na osobu obviněného a na povahu a závažnost trestného činu nelze v době rozhodování dosáhnout účelu předběžného opatření jiným opatřením.

Účelem těchto předběžných opatření je tak prozatímně upravit poměry nebo vztahy obviněného s obětí nebo jiným poškozeným, aby bylo zabráněno obviněnému v pokračování v trestné činnosti nebo aby byla odstraněna její příčina nebo podmínka. Pro případ, že obviněný následně uložené předběžné opatření a jeho podmínky nedodrží, může příslušný orgán činný v trestním řízení rozhodnout jednak o uložení pořádkové pokuty, uložení jiného druhu předběžného opatření nebo o vzetí obviněného do vazby, a to za podmínek stanovených trestním řádem.

Druhy předběžných opatření

Trestní řád upravuje devět druhů předběžných opatření, přičemž tento výčet je konečným a nelze ho jakkoliv rozšiřovat.

§ 88d - Zákaz styku s určitými osobami

Uvedené předběžné opatření spočívá v nepřipustnosti jakéhokoli kontaktování nebo vyhledávání poškozeného, osob mu blízkých nebo jiných osob, zejména svědků, a to i prostřednictvím sítě elektronických komunikací nebo jiných obdobných prostředků. O užití tohoto předběžného opatření lze uvažovat například u trestného činu nebezpečné pronásledování či nebezpečné vyhrožování, dále u trestného činu týrání osoby žijící ve společném obydlí, ale i v případě trestného činu pohlavního zneužití. Předběžné opatření pak dopadá nejen na situace přímého kontaktu, ale například i toho nepřímého, kdy se obviněný snaží kontaktovat určité osoby prostřednictvím 3. subjektu.

§ 88e - Zákaz vstupu do obydlí

Zákaz vstupu do obydlí spočívá v nepřipustnosti vstupu obviněného do společného obydlí obývaného s poškozeným a jeho bezprostředního okolí, a v nepřipustnosti zdržovat se v takovém obydlí. Jakmile je obviněnému oznámeno rozhodnutí o zákazu vstupu do obydlí, je povinen neprodleně opustit obydlí, a to i jeho bezprostřední okolí v rozsahu usnesením vymezeném a zdržet se vstupu do těchto prostor po celou dobu trvání předběžného opatření. Z důležitých důvodů však může být obviněnému umožněno v průběhu trvání zákazu vzít si z obydlí věci, které jsou nezbytné pro jeho podnikání či pro výkon povolání, a to za přítomnosti orgánu činného v trestním řízení či za přítomnosti pověřeného probačního úředníka. Co se týče uplatnění tohoto předběžného opatření v praxi, i zde přichází do úvahy využití zejména u případů domácího násilí, v případě útoku na život či zdraví, či u nebezpečného vyhrožování.

§ 88f - Zákaz návštěv nevhodného prostředí, sportovních, kulturních a jiných společenských akcí a styku s určitými osobami

Účelem uvedeného předběžného opatření je zákaz účasti obviněného na akcích různého charakteru, velmi často půjde o opatření zamezující účasti na sportovních zápasech či závodech, může jít o návštěvy restaurací a barů, diskoték či plesů. Návštěvy daných akcí pak mají úzkou souvislost právě s obviněným páchanou trestnou činností; obviněný se například dopouští opakovaně trestného činu výtržnictví na fotbalových utkáních. Krom trestného činu výtržnictví bude toto předběžné opatření aplikovatelné i v případech trestného činu ublížení na zdraví, poškození cizí věci, vydírání, ale i omezování osobní svobody.

§ 88g - Zákaz zdržovat se na konkrétně vymezeném místě

Daný zákaz cílí na situace, kdy je páchaní trestné činnosti obviněného spojeno s konkrétním místem, oproti zákazu vstupu do obydlí je koncipováno širěji, fakticky se může jednat o jakékoliv místo. V rámci předběžného opatření může být vymezeno jak jedno místo, tak i vícero různých míst, která spolu ani nemusí nikterak souviset, musí ale souviset s trestnou činností páchanou obviněným.

§ 88h - Zákaz vycestování do zahraničí

Předmětem je, jak už název napovídá, zákaz spočívající ve vyslovení nepřipustnosti vycestovat za hranice České republiky. Právní úprava tohoto předběžného opatření je však prakticky totožná s právní úpravou Zákazu vycestování do zahraničí dle § 77a trestního řádu, ostatně i § 88h odst. 2 uvádí, že na postup při uložení předběžného opatření se užití ustanovení § 77a přiměřeně. Vzhledem ke skutečnosti, že trestní řád dále v § 73 odst. 5 upravuje možnost nahrazení vazby opatřením dle § 73 odst. 1 za současného uložení omezení spočívajícího právě v zákazu vycestování do zahraničí, domnívám se, že předběžné opatření spočívající v zákazu vycestovat je pro praxi prakticky nadbytečné, když se mnohem více nabízí užití tohoto institutu jako možné nahrazení vazby útěkové,

než jako prostředek k ochraně poškozených.

§ 88i - Zákaz držet a přechovávat věci, které mohou sloužit k páčání trestné činnosti

Zákaz se dotýká věcí, které vzhledem ke své povaze nebo zjištěným okolnostem mohly být určeny k páčání trestné činnosti a současně je dána taková obava z hrozícího opakování či pokračování v takové trestné činnosti, z dokonání trestného činu, o který se obviněný pokusil, nebo spáchání trestného činu, který připravoval nebo kterým hrozil. Užití předběžného opatření bude přicházet do úvahy mj. jak v případech drogových trestných činů, tak i majetkových. Jako příklad lze uvést stroj k padělání prostředků nebo zařízení pro výrobu omamných a psychotropních látek.

§ 88j - Zákaz užívat, držet nebo přechovávat alkoholické nápoje nebo jiné návykové látky

O tomto zákazu je možné rozhodnout v případě, kdy byl trestný čin, pro který je obviněný stíhán, spáchán v souvislosti s požíváním alkoholických nápojů nebo užíváním jiných návykových látek a současně je dána obava z hrozícího opakování nebo pokračování v takové trestné činnosti, z dokonání trestného činu, o který se obviněný pokusil, nebo spáchání trestného činu, který připravoval nebo kterým hrozil. Použitelnost tohoto předběžného opatření v praxi je velmi široká, může jít jednak o trestné činy spáchané pod vlivem alkoholu či jiné návykové látky, ale i trestné činy, jejichž spáchání ovlivňuje fakt, že obviněný je dlouhodobým uživatelem návykových látek, což se podepisuje na jeho jednání. Lze si tak představit i užití v případech, kdy obviněný spáchá trestný čin krádeže, byť ne pod vlivem návykové látky, ale spáchá ho proto, aby si trestnou činností zajistil prostředky na obstarání návykové látky.

§ 88k - Zákaz her a sázek

Zákaz her a sázek se vysloví v případech, kdy souvisí hazardní hry, sázky nebo hraní na výherních hracích přístrojích s trestnou činností obviněného. Půjde tak typicky o trestnou činnost spojenou s gamblerským, tedy chorobnou závislostí na hraní hazardních her. Do úvahy zde tak přicházejí majetkové trestné činy, jako je zpronevěra či krádež, kterou obviněný páchá, aby si obstaral finanční prostředky pro další hazardní hraní.

§ 88l - Zákaz výkonu konkrétně vymezené činnosti

Tento zákaz se vysloví, souvisí-li výkon činnosti, ke které je třeba zvláštního oprávnění, povolení, nebo jejíž výkon upravuje jiný právní předpis, s trestnou činností obviněného, a současně je dána obava, že dalším výkonem této činnosti hrozí opakování nebo pokračování v takové trestné činnosti, z dokonání trestného činu, o který se obviněný pokusil, nebo spáchání trestného činu, který připravoval nebo kterým hrozil. V případě uložení tohoto předběžného opatření je třeba mít na paměti, že toto opatření nelze zaměňovat s trestem zákazu činnosti, když například předběžným opatřením není možné uložit zákaz výkonu zaměstnání, povolání či funkce, což v případě trestu zákazu činnosti možné je. K otázce činností, které mohou být tímto předběžným opatřením zakázány, lze uvést například řízení motorových vozidel (ale za předpokladu, že se nejedná o zaměstnání obviněného) či zákaz výkonu funkce statutárního orgánu, naopak nelze zakázat výkon činnosti soukromých lékařů, advokátů, notářů, znalců, či tlumočnicků.

Závěr

Přestože byla předběžná opatření do trestního řádu zakotvena již před 6 lety, jejich aplikace v praxi je stále spíše výjimkou než běžnou praxí, a to i přes to, že úprava předběžných opatření je poměrně obsírná a v řadě případů může efektivně fungovat jako možný institut nahrazující vazbu.

Mgr. Hedvika Vítková,
advokát

[Advokátní kancelář JELÍNEK & Partneři s.r.o.](#)

Pardubice - Dražkovice 181
533 33 Pardubice - Dražkovice

Velké náměstí 1
500 03 Hradec Králové

Truhlářská 1108/3
110 00 Praha 1

Tel.: +420 466 310 691
Fax: +420 466 310 691
e-mail: advokati@advokatijelinek.cz

[1] Šámal, P. a kol.: Trestní řád. Komentář. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, 4700 s.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Podmínky pro uložení trestu vyhoštění cizince](#)
- [Zamyšlení nad systémem alternativních trestů: poznámky na pozadí mezinárodní vědecké konference „Rethinking Sentencing: Are We Getting Justice Right?“](#)
- [Správné určení počátku běhu lhůty pro podání stížnosti proti usnesení soudu, kterým se nařizuje výkon trestu odnětí svobody](#)
- [Rozšiřování státní moci při implementaci acquis EU: český fenomén gold-platingu na příkladu konfiskační směrnice](#)
- [Změna způsobu určování výše peněžité pomoci obětem: Řešení všech dosavadních problémů?](#)
- [Uplatnění adhezního nároku v trestním řízení a správním řízení](#)
- [Novela § 196 trestního zákoníku: racionální korekce, nebo oslabení ochrany dítěte?](#)
- [Vybrané aspekty trestného činu podvodu podle § 209 TrZ ve světle judikatury](#)
- [Zásadní novinky v oblasti trestní odpovědnosti právnických osob v roce 2026](#)
- [Kauza Skender Bojku: Putativní nutná obrana optikou ÚS](#)
- [Novela zákona o trestní odpovědnosti právnických osob](#)